

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG.

AZ „ELSŐ SZÉKELY HÁZI-IPARI ORSZÁGOS SZÖVETKEZET” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: szombatkor és vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, fél évre 5 K, negyed évre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi előjárók, papok és gazdasági egyetemi tagok egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Helyközi telefon 15. sz.
egy példány ára 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJOSKOS.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szö 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet em. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyílt-tér so: 1 K. Díjak előre fizetendők. — M. kir. postakártyapénztári csekk- és klíring 10,489. szám

Közigazgatási állapotaink.

Vannak jelenségek vármegyei életünkben, melyek mellett mindenki közömbösen halad el. Pedig megérdemelnék, hogy észrevegyük ezeket a jelenségeket, gondolkozzunk felette, az elfajásokat szorgalmasan lenyesegezzük, az állapotokat javítsuk, a közérleletet előre vigyük. Hiszen a vármegyei közigazgatás nemzeti életünk kiépítő szerve. Hiszen a közigazgatás életünkbe, vérünk és husunkba vág.

A jó közigazgatásnak népevelő hatása van. Fejleszti a kultúrát, a hygienikus intézmények létesítése által járványok, ragályos nyavalyákkal szemben ellenálló képességünket fokozza. Növeli a törvénytiszteletet, megszilárdítja a törvények rendíthetlenségébe vetett hitet, személyes és vagyonsbiztonságot teremt, társadalmi és közéleti erkölcsöket nevel, korrupciót irt.

A közigazgatás, mely a nép lelkéhez közel férközött, mely elérte azt a magas piedesztált, hogy a nép védelmezőjét, vezetőjét, józan okos tanácsadóját látja benne, melyről elősmeri mindenki, hogy az a szeretettel párosított atyai szigorú képviseli, csudákat képes művelni. Népjóléti intézményeket teremt, közszellemet fejleszt, mely alkot és épít.

Rossz közigazgatás mindezek ellenkezőjét teremti meg. És hogyan van mégis, hogy ebben a vármegyében, hol utóljára is oly sok gondolkodni tudó intelligens ember él, közigazgatásunk feletti tárgyilagos kritika, javítására irányuló eszme, vagy indítvány, már évek óta alig hangzik el, s az emberek összes tevékenysége rágalmak, gyanúsítások, alantas közéleti nívaut tanusító pletykálkodásokba merül el, s az összes közéleti energiánk a klikkeknek majd minden községben lábrakapott vad és undorító vételkedése, s az egyéni hajszák és harcok által emészthető fel.

A korrupció dühöng mindenfelé. Az iszákosság nagymérvű elterjedése rendre tépdési le a szivós és viharedezett székelynép fajfenntartó tulajdonságainak leg szebb virágait.

A nép magára hagyatva, fej és arra hivatott vezető nélkül, áldozatul esik azoknak, a kik jóhiszeműségével visszaélnek, kijátszák és törbecsalják.

Nincs a nép nagy egyetemes érdekeit felkaroló népszerűet,

hanem van fraternizálás, egyes vezetőembereknek jogosulatlan előnyök ígérelése, barátságos vállveregetés s más hasonló eszközökkel, uralmi érdeksphérákba való kerítgetése. A közéleti fórumokon nem forronganak eszmék, nem ütköznek elvek és érvek, hanem a hatalom keveri kártyáit, néha szemfényvesztő ügyességgel, néha önként kiütő közö naivsággal. Ha ezeket a nagy és súlyos szavakkal és ezt az erős kritikát, mely általánoságokban íródott, konkretizálni kell, hát szolgálhatunk adatokkal.

Ha valaki kíváncsi arra, hogy milyen a községekben a közszellem, hát tekintse be a Törvényszéknél és járásbíróságoknál folyamatban levő rágalmozási pereket. Ezek rávilágítanak a község belsejében dúló elkeseredett személyes harcokra. Ha a túlévezett alkohol erkölcs pusztító hatásáról akar adatokat, úgy csak az ősszel és tavasszal tartatni szokott esküdszékek anyagát kell tanulmányozni.

A korrupció, egyéni megbízhatatlanság, megvesztegethetőség, és ezen tulajdonok leplezetlen és szemérmetlen volta kiütözt a most lezajlott választásoknál.

A fraternizálás szomorú következményeit a tisztviselői választásoknál sinylette meg a vármegye. Lakol is érte keservesen sok pótdóval és sok ebből folyó hátránnyal.

A apáthiát, mely a lelkeket elfogta, a legerősebben bizonyítja egy-egy vármegyei közgyűlés.

De hát lehet-e másképp? Valljuk meg, hogy az utóbbi évek rövidlátó politikája, mely csak a hatalmi érdekek istápolását tartotta szem előtt, sokatrontott a vármegyei állapotokon. Hiszen még élénk emlékezetünkben van egy-egy feltűnő jelenség. Törvényhatósági bizottsági tagokat kellett választani. Ráfeküdt a hatalom a községekre, s megválasztatott olyanokat, kik a más fejével gondolkodnak s utasításra cselekszenek. Be kellett tölteni egy közigazgatási bizottsági tagságot, mely a város képviselőjének elhalálozásával ürült meg. Betöltötték egy olyan emberrel, ki minden jámbor becsületessége és egyéni korrektsége mellett erre nem képes, mert közügyekben hangját sohse hallottuk, érdeklődését sohse láttuk.

Ha történt egy-egy mélyebben

járó, átgondolt, kritikai bonckéssel dolgozó felszólalás, azt a bizottsági tagok kint meggratulálták, de bent lehurrogták. Így aztán elmegy mindenkinek a kedve a közügyekkel behatóbban foglalkozni. Beállt a stagnáció, s ha fel nem lendítjük az állapotokat, be fog következni oly foku visszaesés és hanyatlás, a melyet hosszú évek céltudatos munkájával sem lehet majd helyrehozni.

Felkel csendülj, tehát egy bátor, erőteljes hangnak, mely sorompóba szölitja a vármegye jobbait. Nem személyeskedésre, nem egyesek elleni akcióra, nem minden áron való okvetetlenkedő ellenzéki ségre, hanem munkára, a közügyekkel való foglalkozásra a közérdekek feletti gondolkodásra hívjuk fel azokat, kik kiváltságos állásaiknál fogva a közügyekbe beleszólni jogosítva s az etikai törvények szerint erre kötelezve vannak.

Csoportosuljanak azok a férfiak, kik a közügyek intézésébe egyéni érdek nélkül idealizmust tudnak belevinni, kiknek egyetlen céljuk előre vinni, becsületesen szolgálni a vármegye népének javát és boldogságát. A pártpolitikai elvek hangoztatása, azok megvalósítása érdekében való munkálkodás nemcsak természet szerű joga, de kötelessége is minden jóra való és valamelyik politikai irányhoz meggyőződéssel csatlakozott embernek, de ezen elvek különbözősége még nem emel oly választalat, hogy egymásra ne találhatnának mindazok, kik a vármegye és város határain belül helyi érdekek előmozdítása és istápolásában akarnak tevékeny részt venni.

Jóleső érzéssel konstatáljuk, hogy vezető férfaink egynéme lyike ezt belátta s kölcsönösen vállalt erővel, tőlük telhetőleg igyekeznek szálnalmas elmaradottságunkon segíteni. És itt a tárgyilagos igazságérzet, melylyel újságírói tollunkat vezetni akarjuk, arra késztet, hogy tisztelettel hajtsuk meg zászlónkat legnagyobb politikai ellenfelünk, Gróf Haller János előtt.

Kétségtelen és a szó neme sebb, igazi értelmében vett uri gondolkodás és felfogás módja, concilians modora, s az a jó tulajdonsága, hogy az ellennézetűek véleményét is szívesen meghallgatja, reményt nyújt arra, hogy vezetésével elmardott állapotainkból előre jutunk, s kezdetét veszi egy termékenyebb, eredményekben gazdag

munkás korszak. És mi küzdöttünk és küdeni fogunk körmöszakadtáig ellene, ott hol a politikai elvek kerülnek mérkőzésre, de oldala mellé állunk s vele együtt leszünk, ha kétségtelenül létező bajokat a maga puritán gondolkodás módjával észreveszi és orvoslásukról sok szeretettel, de kérlelhetetlen szigorral gondoskodni szándékozik. Sok jeltől arra kell következtetnünk, hogy meg van benne az erre irányuló jóakarata.

Mi a toll és agitáció fegyverével gyűlölség nélkül, de személyi érzékenykedést és egyéni érdekeket is tekinteten kívül hagyva, közigazgatásunk javítása érdekében mindent el fogunk követni s szabadjon remélni, hogy támogatni fognak ezen törekvésünkben mindazok, akik a jó közigazgatáshoz fűződő egyetemes nagy nemzeti érdekeket felismerni képesek.

x. y. z.

Fejenként egy korona.

Megdöbhentő kép tárul elénk: A kifosztott és koldusbotra jutó Magyarország látképe.

Az új kormány a megnövekedett hadügyi kiadások fedezésére ötszázhatvan millió korona kölcsönt szándékozik felvenni.

Ötszázhatvan millió!

Több mint egy fél milliárd!

Magyarországnál sokkal nagyobb országok vannak, a melyeknek egy teljes esztendei költségvetésük sem tesz ki ennyit.

És a magyar nemzetnek egyelőre — hangsúlyozzuk, hogy csak egyelőre, mert hiszen később jöhet még több is — ennyit kell véres verejtékkel kiizzadnia, a rendes állati szükségleteken kívül.

Hogy a délvideket elpusztította az árvíz, hogy a hegyalján 14 millió kárt okozott a jégverés, hogy egyik falut a másik után pörköli fel a tűzvész: ki törődne ezzel, a mikor a mindenható hadügyről és az osztrák érdekekről van szó...

Itt-ott azt is hangoztatják, hogy kevés az iskola, rossz a közigazgatás, kevés a kórház, nincsenek számba vehető emberbaráti intézeteink, drága a megélhetés, kevés a munkabér, nagy az adó stb. —: ám mindezek az igazi nemzeti érdekek messzire eltörpülnek ama nagy és mindene ket uraló érdek mellett, hogy Ausztriának több legyen a katonája és a dreadnoughtja...

Az ellenzék soraiban lesz egy egy kis háborgás, de a többség ki méletlenül le fogja őket zogni, Lu-

kács — a pénzügyminiszter pedig pompásan le fogja mosolyogni:

— Uraim és hölgyeim — pardon: T. Ház: nagy vívmányt teszek le a Ház asztalára. Ötszáz hatvan millió kölcsönt veszünk fel, ami azt bizonyítja, hogy külföldön van elég tekintélyünk, van fényes hitelünk... És hozzá még potom négy százalékra adják; négy százalékra, holott a bankok rendes körülmények között hat-hét százalékon alul nem adnak kölcsönt... Ilyen előnyös kölcsönt még egy kormány sem csinált... Ugy látszik, hogy a helyre állott nyugalomnak, a konszolidált viszonyoknak és főként a teljesen megbízható szilárd többségnek már a külföldön is érezhetők az üdvös hatásai...

No, no: hát még sem boldog a magyar, holott már négyszázalékos kölcsönt is kapunk a külföldön?

— Uraim és hölgyeim! tessék jól meggondolni: négy százalékos kölcsön!!

No — és ráadásul még kerek 560 millió korona... páratlanul előnyös feltételek mellett...

Hát még sem boldog a magyar! Tegyük fel néhány pillanatra munkapárti szemüveget s mondjuk: hogy boldog.

De mielőtt végleg kimondanánk a boldogot: csináljunk előbb egy kis számvetést:

Magyarországnak — beleértve a társországokat is — a legutóbbi népszámlálás adatai szerint — husz millió lakosa volt. Mondjuk, hogy a legújabb szerint lesz huszonegy vagy huszonkét millió

Már mostan — egyelőre csak a kamatokról beszélve — az ötszázhatvan milliós kölcsönnek egy esztendei négy százalékos kamata cse-

kely 22,400 000 (huszonkét millió négyszázazézer) korona; jut tehát fejenként Magyarország minden lakosára — ide érve meg a csecsszópókat is — csupán kamat feben, néhány fillérnyi különbséggel, éppen egy korona.

Már mostan arra, a kinek a családja, mondjuk négy személyből áll: négyszer egy, vagyis négy korona, — a kinek a családja hat vagy nyolc személyből áll; hatszor vagy nyolcszor egy korona, vagyis 6-8 korona esik, csupán kamat fejében...

Hol van azonban még maga a tőke, vagyis az ötszázhatvan millió korona, melyet akárhogyan is, de megint csak a szegény és agyongyötört népnek kell majd visszafizetnie.

A tőke visszafizetéséből pedig, a kamatokon kívül, melyet legalább 10-15 éven keresztül kell most fizetni, Magyarország minden lakosára — megint csak ideértve a csecsszópókat is — még külön 28 korona jut fejenként.

Már most a helyzet a jövőben körülbelül így fog alakulni: Egy család apa, akinek hat tagból álló családja van, tíz éven keresztül csupán kamat fejében fizet majd 60 koronát. Mivel pedig valamikor csak a tőkét is vissza kell fizetni — mondjuk tíz év múlva — ugyan az a családapa, akinek hat tagból álló családja van, a tőke törlesztésére fizet még külön hatszor 28 vagyis 168 koronát, ami a 60 korona kamattal együtt éppen 228 korona.

Ennyit kell tehát majd egy-egy magyar család véres-verejtékes munkájából kiizadnia, hogy az osztrákoknak több agyujok és több dreadnoughtjuk legyen...

De ez még csak a rendkívüli kiadás, a négyszázalékos „előnyös” kölcsön visszafizetése 1 sz., amelyet a képviselőházi többség bizonyára élénken meg fog tapsolni.

Hátra vannak azonban még a rendes állami szükségletek, a mindenféle megyei és községi pót és utadók, fogyasztási adók és Isten tudja még milyen adók, úgy hogy az égből „csöstül” kellene jönni az áldásnak, hogy a szegény magyar ember ezt a sok emberfeletti terhet elbirja.

Gazdasági tanulmány ut.

(3. Folyt.)

(G. I.) Másnap kor reggel Medgyesen Gáspári birtokos 4 drb muraközi ménjét, Theil József sertés hizlaldáját etetés alatt és a városi gázfejlesztő gyárat tekintette meg a társaság. A reggeli elköltsége után Theil Ede mintegy 230 kat. hold területű hegyi gazdaságának megtekintésére indultunk. Utunk meredek hegyeken vezetett keresztül s jó időbe került, míg a gazdaság helyszínére érkeztünk. A gazda barátságos fogadása után a 15 éves fásoltván, szőlőtelepet mutatva be, mely dacára a szőlőbirtokosok azon állításának, hogy a fásoltvány 8-10 évig se tart ki — ma is teljesen ép, egészséges tőkékkel bírs minden évben meghozza 30-33 hl. termését kat. holdankint. Egyik évben 54 hl. termést nyújtott, hektóliterét 5.60 K-ért értékesítve — egy kat. hold jövedelme 302 40 K-t tenki. A park-szerűen berendezett, magas törzsű fákkal betelepített gyümölcsösön áthaladva, egy 12 hold területű hegyoldali kaszálóra értünk. E terület előzőt pár évvel még fákkal,

bokrokkal volt borítva, talaja vad talajvízzel telítve. A gondos gazda a hasznavehetetlennek velt területet pár év alatt mintakaszálónak változtatta szorgalmas és körültekintő munkával. Neme ak a fákat és bokrokat irtotta ki, hanem 2200 kor. költség-gel az egész terület talajgesztyeztetve, a vizet az istállóhoz közeli gyűjtő medencébe vezetve 60 drb szarvasmarha részére bővíztü, pereenkint 26 liter folyású, vállukkal állatott itatót rendezett be. Az így előkészített területet fűmaggal vetette be s a már közölt műtrágya keverékkel gondosan behintve, igen jó minőségű és nagy mennyiségű szénát, sarjút nyer évenként. Itt láttam először működésben a szénaforgató gépet, amint kaszálás után a száradásban álló rendeket széthányja, forgatja. Egy holdnak forgatására elegendő 10 pernyi idő, míg nálunk emberi erővel, óriási munkabér pocékolással napokon keresztül is alig vagyunk képesek 1-2 holdnyi területet feltakarítani. Hja! Többet észszel, mint erővel. Theil Ede birtoka a tagosítás idején XII-XIII-ik osztályu birtoknak volt becsülve, ma megér holdja 1000 K-t. Nem tartom feleslegesnek felemlíteni, hogy Theil urnak egy igen kedves modoru fiával találkoztunk a birtok területén. A gimnázium 8 osztályának elvégzése után végezte a magyaróvári gazdasági akadémiát, majd Németországban 2 felsőbb gazdasági tanintezetet s ma edes atyja mellett segítkezik a birtok minél célszerűbb kihasználásában. Nálunk nem így van szokásban! Elég kár...

A gazdasági rendszer — főleg a forgók tanulmányozásánál mindnyájunknak felűnt egy kat. hold saláta dus virágzatában, melynek

T á r c a.

A „Székely-Udvarhely” eredeti tárcája)

LEGJOBB ITTHON.

(Találkozási ünnepségen).

Itt vagyunk a kebeleden
Édes-kedves szülőföldünk;
Téged látni, rád borulni
Megcsókolni hazajöttünk,
Hazajöttünk átölelni
Szülőinket, véreinket,
Hazajöttünk, hazahozott
A honvágy, a honszeretet.

Akik egykor itt láttuk meg
Először a napvilágot;
Akik egykor itt szakgattuk
Az illatos gyöngyvirágot;
Hazajöttünk megpihenni,
Feljutni emléinket,
Elbeszélni boldogságunk,
Megmutatni sebeinket.

Mert itt minden kicsiny fűszál
Ismerősünk, jóbarátunk,
Itt megnyílik, itt kitárul
S beszédes lesz szívünk, ajkunk;
Itt meglátják, itt megértik,
Hol fáj nekünk, mi a bajunk,
Igen, mert itt rokoninkkal,
Véreinkkel találkozunk.

Mindenütt jó, bárhol vagyunk,
Mégis legjobb idehaza,
Itt ringaták a bölcsőnket,
Itt tudtuk meg, mi a haza.
Értelmünknek, tudásunknak
Itten van a melegágya,
Kiskorunkban itt kezdettünk
Feljárni az iskolába.

Mindenütt jó, bárhol vagyunk
Mégis legjobb idehaza,
Itt vidámabb, itt kedvesebb
A harangok hívó szava;
Itt fohászunk, esdeklésünk,
Érzelmek egyesülnek
S összefolyva az Istenhez
Föl az égbe emelkednek.

Mindenütt jó, bárhol vagyunk,
Mégis legjobb idehaza,
Itt a kicsiny pacsirtának,
Csalogánynak szebb a dala,
A mezőnek fűszálai,
Virágai ékeesebbek,
A remények, az ábrándok,
Az álmok is édesebbek.

Mindenütt jó, bárhol vagyunk,
Mégis legjobb idehaza,
Itt fényesebb, itt ragyogóbb,
Éltetőbb a napsugara,
Itt tisztább a forrásvíze.
Gyöngy terem a buzaszálon,
Itten élni s meghalni is
Jobb, mint tul az Oceánon.

Mindenütt jó, bárhol vagyunk,
Mégis legjobb idehaza,
Olyan édes csókot nem ad
Senki, mint az édes anya;
Hogyha kérdez, avagy felel,
Lelkünkig ér minden szava
S megrezgeti szívünk hurját,
Mint az élő hárfá hangja.

Mindenütt jó, bárhol vagyunk,
Mégis legjobb idehaza,
Nem vet olyan puha ágyat
Senki, mint az édes anya;
Fejünk alját felemeli,
Takarónkat rendezgeti,

En Istenem milyen boldog,
Ha a kezét ránk teheti.

Mindenütt jó, bárhol vagyunk,
Mégis legjobb idehaza,
Nem főz olyan ízes ételt
Senki, mint az édes anya;
Ha hiányos, ha sötét,
Mégis sokkal izletesebb
A másénál, azzá teszi
Az anyai hő szeretet.

Mindenütt jó, bárhol vagyunk,
Mégis legjobb idehaza,
Megjelenik szemünk előtt
Gyermekségünk tündérkora,
Az az édes, az a kedves,
Az a boldog röpkeálom,
Minő nem lesz talán soha
Sem itt, sem a más világon.

Igen-igen, a gyermekkor,
Midőn együtt játszadoztunk,
Amikor utcahosszat
Kalapunkkal lepkét fogtunk;
Midőn egymást megkergettük,
Megdobáltuk, hajba kaptunk
S aztán néhány perc multával
Ismét együtt dalolgattunk.

Oh! az a sok csintalanság,
Ami akkor elkövetettünk,
Tarka-barka képeivel
Mind megjelen ma előttünk,
S tudja Isten, hogy honnan van
De a szívünk dobog bele
S a két szemünk örömeiben
Meleg könnyel telik tele.

Van azonban más könnyünk is
És ez a fájdalom könnye
Ki-kicsordul a szemünkből,

De nincs, aki letörölje,
Nincsen, aki megkérdezze:
„Hogy vagy édes jó gyermekem?”
Ott nyugosznak szegény, szülők
A virágos temetőben.

Oh! miért is kellett nektek
Olyan hamar sirba térni!
Oh! miért hogy nem tudátok
Itt e földön tovább élni!
Oh! miért hogy nem szólhatunk
Tiveletek egyet-kettőt...
Mért is olyan hallgatagok
A sirhantok, a temetők?!

Nyugodjatok édes szülők,
Nyugodjatok békességben,
Nem feledjük sirokat
Legyünk bármi messziségben;
Eltemetett porotokat
Emlékeink karolják át,
Amig ismét találkozunk:
Adjon Isten jó éjszakát!

Fecske, golya nemsokára
Búcsút vesznek fészkeiktől
S velük mi is búcsút veszünk
Szülőföldtől, véreinktől;
De mielőtt távozásra
Felemelnők szárnyainkat,
Az Istentől rátok kérjük,
Rátok adjuk áldásunkat...

Te kis hajlék — hol születünk —
Hol egyszerü bölcsőnk regett!
Ti zöld hegyek, szántóföldek,
Hol ajakunk daltól zengett!
Legyen béke, legyen áldás
Lakóid közt, meződ felett...
Kitudja, hogy látunk-e még?
Isten hozzád, Isten veled!!

József János.

Színes képek.

„Nem azért virrad, mert a kakas kukorékol, de a kakas kukorékol azért, mert hogy virrad.“

Nem a fák idézik elő a szelet, hanem a szél mozgatja a fákat.

Ha saját cselekedeteinkért idegen embereket kellene felelősségre vonni; az illetőket többnyire hitvány embereknek tartanók.

Önmagunknak mindent megbocsátunk; másokat még el nem követett bűneikért is felelősségre vonunk.

Mit ér az, ha nagyjaink emlékét kőbe és ércbe vessük: de eszméiket nem valósítjuk meg.

Némely emberi agy fényesen kivilágított királyi terem; némelyik pedig sötét középkori barlang.

A legutolsó józan korcsmáros is olympusi magasságban áll részeg vendégei felett.

A munka nemesít — szokták hirdetni azok, akik sohasem dolgoznak. — De azért a nemesi oklevelek még sem fiakeros lovak bőréből készülnek, hanem kutyabőrökből.

Halála után csak annak balzsamozzák be emlékét, a ki életében másokért is élt.

Némely embernek a homloka mögött (szellem) óriások tanyáznak; némelyeknél pedig csak puposhátú törpék.

HIREK.

— **Beiratkozás.** Az iparos és kereskedő tanonciskolába a beiratkozások szeptember 11-én (vasárnap) d. e. 8—12-ig, d. u. 2—5-ig; 12-én d. u. 2—5-ig és 13-án d. u. 2—5-ig lesznek; a tanítás szeptember 14-én szedán kezdődik. A kik a kitűzött időben a beiratkozást elmulasztják, szigorú büntetésben részesülnek. A beírás helye az állami fiú elemi iskola. A székelyudvarhelyi alsófokú ipar és keresk. iskola igazgatósága.

— **Postarablás Héjasfalván.** Nevezetes dolog történt a héjasfalvi m. kir. postán múlt hónap 26-án éjjel. Két marcona alak, kik ismeretlenek voltak — éjnek idején betört és a hivatalában működő postamesterre rontottak. Egyik tolvaj hatalmas forgópisztolyt, a másik zsi-vány pedig még nyársnak is beillő tört szegezett a megrémült postamesterre. Pénzt vagy életet követeltek tőle. Az így féken tartott postamester szemelátára, a posta pénztárából 800 koronát elvéve, az éj- és ismeretlenség homályában eltűntek. Így adta elő a rémes esetet maga a postamester. Horváth Pál járási őrmester vezetése alatt a nyomozás megtörtént. A héjasfalvai csendőrség bámulatos eredményt ért el. Letartóztatta a postamestert, aki ugyanis elsikkasztotta és elkártyázta a 800 K-t. Tehát maga a postamester volt a rabló. Átadták a segesvári kir. járásbírósnak.

— **A kolera.** A fekete rém kezdi körülvenni Magyarországot. Oroszország és Olaszország után Romániába Jassy környékén és legujabban

Bécsben lépett fel a kolera, hol az utóbbi időben több megbetegedés történt. A belügyminiszter intézkedéseket tett a járvány behurcolása ellen. A szomszéd Háromszék megyében is volt már kolera-gyanús haláleset.

— **Kivonat a villamosmű szabályairól.** Székelyudvarhely r. t. város elektromos művere vonatkozó szabályrendelet kinyomtatása és szétosztása, a t. közönség tudomására hozzuk az alábbiakat: Székelyudvarhely r. t. város elektromos műve Ganz-féle villamossága r. t. üzemvezetősége által jóváhagyott tervrajz nélkül magánvállalkozó cég, berendezést nem kezdhet. Magánvállalkozó által készített instalációt az elektromos mű felülvizsgálata megejtése előtt áram alá bocsátani a berendező vállalkozónak önhatalmúlag nem szabad, mert ez a városi villamos mű megkárosítását jelenti s ezért mind a vállalkozó, mind a fél felelősségre vonható. Ugy az új berendezések, valamint bővítések és átalakítások, melyeket magánvállalkozó készít, a bekapcsolás előtt az elektromos által eszközölt felülvizsgálásért a szabályrendeletben meghatározott összeget nem a megrendelő, hanem a magánvállalkozó tartozik megfizetni.

Egyben értesíti a városi villamos mű vezetősége a t. fogyasztó közönséget, hogy az általa készített berendezéseknél előforduló kisebb javításokat, melyek javítási anyagot nem igényelnek, pl. önhibán kívül kiolvadt biztosíték kicserélését stb. díjmentesen, kisebb javításokat pedig a munkaidő felszámítása nélkül fogadtatja. Szóval minden tekintetben készséggel áll a t. közönség szolgálatára.

— **Az ebadó.** Az ebadóalap fölhasználása dolgában az egyes törvényhatóságoknál különböző a gyakorlat. Igen sok helyütt ez alapot a rendeltetésétől eltérő célra is fölhasználják. A földmívelésügyi miniszter, mint a Bud. Lev. értesül, ez okból leiratot intézett a törvényhatóságokhoz, melyben értesíti azokat, hogy az ebadóalap fölhasználása dolgában jövőben hozandó határozatokat csak az esetben erősítheti meg, ha az alapot közvágóhid fölállítására, átalakítására, kiegészítésére, dögterek, gyepmesteri telepek létesítésére, állatvásárok létesítésére, vagy más állattenyésztési és állategészségügyi célra, illetőleg a községeknek ilyen célt előmozdító intézmény létesítésénél szükséges segítésére fordítják.

— **Táncanfolyam-megnyitás.** Tisztelettel értesitem a helybeli és vidéki közönséget, hogy folyó hó 3-án (szombaton) a „Budapest“-szálló nagytermében táncanfolyamot nyitok. Tandíj 6 heti tanfolyamra 12 korona. A 6 heti tanfolyam alatt növendékeimet tanítom az összes modern táncokon kívül az eredeti francia esztétikai szerinti illem és testgyűgyességre is. A bostont külön 3 óra alatt betanítom, óránként 4 korona, csoportban 2 korona díjazás mellett személyenként. Tanítási idő: gyerekeknek d. u. 5—7-ig, felnőtteknek este 8—10-ig tart. Este 7—8 óráig bosztonkurzus. Beiratkozni lehet Betegh Pál könyvkereskedésében és a tanórák alatt. Házaknál csakis meghívásra jelenek meg. Kiváló tisztelettel Sára Miklós, budapesti okl. tánc-tanító.

KÖZGAZDASÁG.

Udvarhelyvármegye Lótenyész-bizottságától. 36—1910. szám.

HIRDETMEŒY.

Udvarhelyvármegye Lótenyész-bizottságától közhírre tétetik, miszerint a nagyméltósági m. kir. földmívelésügyi miniszterium által adományozott jutalomdíjakkal folyó évi október hó 2-án délelőtt 11 órakor Székelyudvarhely városában a piac-téren előállítandó csikós-kancák, 3 és 2 éves kanca-csikók — a mennyiben a bírálóbizottság által tenyésztésre alkalmasoknak találtatnak — jutalmaztatni fognak.

A csikós-kancákra kitűzött díjak: 80, 60, 50, 40, 30, 20—20 K.

A 3 éves kanca-csikók díjai: 60, 40, 30, 25, 20, 10 K.

A 2 éves kanca-csikók díjai: 40, 25, 20, 10 K.

A díjakra lókereskedők, nagybirtokosok és nagybérlők kizárásával csak azon kisgazdák tarthatnak igényt, akik községi előljárósági bizonyítvánnyal igazolják, hogy a csikós-kanca 1 év óta tulajdonuk és a csikók saját tenyésztésük.

Kellő számú 3 és 2 éves kanca-csikók hiányában, kivételesen az igen jó 1 éves kanca-csikók is díjaztatnak.

Nagybirtokosok és nagybérlők dícsérő oklevéllel lesznek kitüntetve. Jelemezhetni Székelyudvarhely városában Gotthárd János polgármester urnál október 2-án délelőtt 9 óráig, azontul a helyszínen.

Székelyudvarhely, 1910. aug. 28.

Daniel Lajos,

a lótenyész-bizottság elnöke.

Az udvarhelyvárm. Gazdasági Egyesülettől. 256—1910. szám.

HIRDETMEŒY.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület folyó év október hó 2-án Székelyudvarhelyt (Baromvásártér), október 9-en Parajdon

Tenyészállat kiállítás

rendez, mely kiállításokon minden fajta tenyészállat bemutatható, de pénzdíjjal csak magyar erd. fajta borjas tehenek, három és két éves üszők, Székelyudvarhelyt még sárga orpingtonok, tehér erdélyi kopasznyaku tyukok, emdeni ludak díjaztatnak.

Kiállítási díjak: Székelyudvarhelyt Borjas tehenek részére 100, 70, 60, 40, 30 K.

Három éves üszők részére 100, 70, 50, 30, 20 K.

Két éves üszők részére 50, 30, 20 K.

Tyuk félékre 8, 6, 5, 4, 3, 2, 2 K.

Emdeni ludakra 8, 6, 4, 2 K.

Parajdon

Borjas tehenek részére 60, 40, 30 20 K.

Három éves üszők részére 50, 30, 20 K.

Két éves üszők részére 50, 30, 20 K.

A bíráló bizottság tagjai felvannak hatalmazva arra, hogy amennyiben valamely csoportban a kiállított állatok nem megfelelőek, a díjakat más csoportban használhassák fel.

Csak udvarhelyvármegyei, 50 holdnál kisebb birtokon gazdálkodók nyerhetnek pénzdíjat azon magyar erd. fajta állataik után, melyekről községi előljárósági bizonyítvánnyal igazolni tudják, hogy saját tenyésztőkből származnak, vagy baromlevéllel azt, hogy egy év óta birtokukban vannak. Ezen bizonyítványok a bíráló bizottság elnökének a bírálat megkezdése előtt átadandók.

Az 50 holdasnál nagyobb birtokosok, vagy nyugati faj marhat kiállított kiállításra oklevelet nyerhetnek.

Előző kiállításokon már pénzdíjat nyert borjas tehenek pénzdíjra nem pályázhatnak.

Székelyudvarhely, 1910. aug. 28.

Az elnökség.

8792—1910. tikvi.

Hirdetmény.

A m. kir. Igazságügyminiszter 1906. jul. 6-án 14114/906. sz. a. elrendelte, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság-hoz tartozó **Székelydobó** község telekjegyzőkönyveiben felvett mindazon ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. évi 29. t. c., 1889. évi 38. t. c. és az 1891. évi 16. t. c. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t. c. ben szabályozott eljárás, a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogaratosítassék.

E célból a helyszíni eljárás **Székelydobó községben 1910. évi október hó 3-ik napján** fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1. mindazok kik a telekjegyzőkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, a kiküldött bizottság előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyamata alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló esetleges okirataikat mulassák fel.

2. mindazok kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírássra az 1886. 29. t. c. 15—18 §§-ai és az 1889. évi 38. t. c. 5. 6. 7 és 9 §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa; mert különben ezen uton jogaikat nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték kedvezményétől elesnek.

3. Továbbá mindazok, kiknek tényleg már megszűnt követetések vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyancsak az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törölését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvántartása végett a kiküldött előtt jelenjenek meg mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1910. augusztus hó 27-én, **Zsöldos Benő** s. k. kir. törvényszéki bíró.

A kiadmány hiteül.

Gyertyánossy,
kir. törvényszéki telekkönyvvezető.

Szám: 9124—1910. tikvi.

Hirdetmény.

Székelypálfalva község telekkönyvei (birt. szab.) tagosítás következtében az 1869: 2579 I. M. szabályrendelet-hoz képest átalakításnak és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886: XXIX. t. cikk, az 1899: XXXVIII. és az 1881: XVI. t. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t. cikkben szabályozott eljárás a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatban fogaratosítatik.

E célból az átalakítási előmunkálat hitelesítése és a helyszíni eljárás a Pálfalva községben **1910. évi október hó 10-én** fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

az összes érdekelt, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyvek végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik;

mindazok, akik a telekkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, a kiküldött bizottság előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyamata alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló esetleges okirataikat mulassák fel;

mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírássra az 1886. XXIX. t. c. 15—18. és az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5, 6, 7. és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményétől elesnek, és

mindazok, kiknek javára tényleg már megszűnt követ. lése vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyancsak az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törölését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1910. szept. 1.

Gyarmaty Ferenc sk. kir. tvszki bíró.

A kiadmány hiteül:

Gyertyánossy,
kir. tvszki telekkönyvvezető.

Gazdasszonyi állás.

A helybeli főreáliskola internátusánál a gazdasszonyi állás betöltendő, melyre olyan intelligens nő kerestetik, aki 30—40 év körüli s aki a gazdasszonyság minden ágában járatos.

Fizetése évi 600 korona és teljes ellátás, lakás. A kik ezen állást elfoglalni óhajtnak, hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelt kérésüket f. hó 15-ig adják be az igazgatósághoz. Az állás azonnal elfoglalandó.

Szenkovits János Utódánál

SZÉKELYUDVARHELYT:

KÉSZEN

Férfi és fiu ruhák

Fehérneműek

Felöltők

Kosztümök

Blousok

Cipők és kalapok

óriási választékban és legjutányosabban kaphatók.

Őszi búkköny és Szent János rozs

vetés céljára beszerezhető:

Szöllősi Samu szeszgyárosnál Székelyudvarhelyen.

A míg a készlet tart — métermázsanként 18 K-ért.

Betegh Pál villam-moteros könyvnyomtató-intézetében Székelyudvarhelyt.

**Névjegyek
Meghívók.
Eljegyzési
és Esküvői**

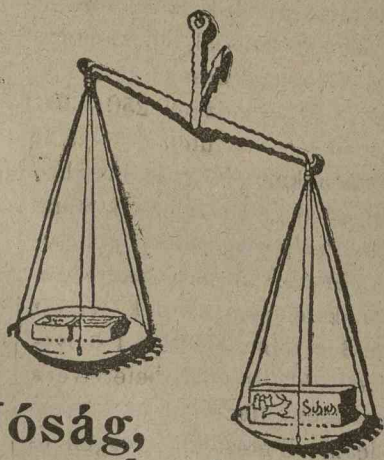
**valamint gyász-
jelentések.**

ugyszintén mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkálatok izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek

Betegh Pál

villamos üzemre berendezett könyvnyomtató és könyvkötő-intézetében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt.

Videki megrendeléseket azonnal elintézi.

**Jóság,
ár és
súlyra**

kell a szappan összehasonlításánál és bevásárlásánál ügyelni. A világ egy szappana sem éri el a

**Schicht
szarvas
szappanát**

minden jó tulajdonságában, tisztaságában, mosóképességében, lágyágában és olcsóságában.

Hirdetések

felvételnek a
„Székely- Udvarhely”
kiadóhivatalában

Raktáros

**„Dréher“-sörnek
kerestetik.**

Kérdések intézendők:

Dichler Gyulához,
főraktár Segesvár.

A mortizációs

tisztviselői kölcsön

ügyekben

díjmentes felvilágosítást nyújt az „O. m. I. ált. tisztviselő-egylet kolozsvári képviselőisége”.

KOLOZSVÁR

Ferenc József-ut 7. a szám.

Válaszbélyeg csatolandó.

Kiadó szobák.

2 csinosan butorozott szoba azonnal kiadó. Értekezhetni Kossuth-u. 104. sz.

Czell Frigyes

és Fiai

bortermelők és bornagy kereskedők **Medgyes.**

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyi borokban. Hordókban és palackokban. Kitűnő sajáttermés és vörös borok.

B O R!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Bélyegzők

megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban, gyári ár mellett szállíttatnak **Betegh Pál** könyv- és papirkereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Magyar Könyvtiteli Folyóirat

havi folyóirat a könyvtiteli ismeretek fejlesztésére. Főszerkesztők: Kárpáti Béla és Trautmann Henrik. Társzerkesztők: Kuntner Róbert, Szél Jenő, Zsengeri Manó. Megjelenik minden hó első napján egy és fél ivnyi terjedelemben. Előfizetési ára egy évre 8 K, fél évre 4 K. Egyes szám ára 80 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IX., Mészáros-ut. 27. Mutatványszámát szívesen küld a kiadóhiv.

Nyomdász-

tanulónak 2—4 gimnáziumot, reál- vagy polgári iskolát végzett fiukat felvesz **Betegh Pál** könyvnyomtató-intézetébe Székelyudvarhelyt — havi fizetéssel.